

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

[Cap. 6.] De obseruatione sigilli Sacramentalis in ordine ad complices
Pœnitentis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

cordis iuramento, maxime si vir probus sit, & bonæ famæ; cum de nullo (maximè de Sacerdote) præsumendum sit malum sine probatione. Atque reuerentiæ Sacramenti (ne scilicet temerè crederetur sigillum ipsius fractum) exigat, vt in dubio declinetur in Confessarij fauorem: nisi id quod obli- cuit sit dictum, aut factum ab eodem Confessario, in Pœni- tentis aut alterius detrimētum; De qua re Hæriquetz, & Suarez, ille in sua summa lib. 6. cap. 19. in fine: & hic tom. 4. disputat. 33. item in fine.

CAPVT SEXTVM.

De obseruatione sigilli Sacramentalis in ordine ad com- plices Pœnitentis.

SVMMARIVM.

- 69. Quomodo illicitum sit Confessario Pœnitentem interrogare de complicitibus.
- 70. Quod nec auctoritas Prælati, nec zelus diuine gloriæ, talem inter- rogationem reddat licitam.
- 71. Quomodo & quando possit eiusmodi interrogatio licita esse.
- 72. Confessarius peccatum complicitis in confessione detectum reuelare non potest sine confitentis licentiâ, cum ea autem, potest.
- 73. De eadem licentiâ potest complicem ipsum corrigere.
- 74. Potest quis alicui cetero Sacerdoti consisteri ad obtinendum ab eo auxilium aduersus complicem.
- 75. Non potest Confessarius aliquem inducere ad sibi confitendum, vt inde acquirat notitiam aliorum quos corrigat.
- 76. Non potest in eum ipsum finem de persona complicitis interrogare confitentem: sed est arbitrio suo relinquendus.
- 77. Requisitâ vt confitens possit vii opera Confessarij ad corrigendum complicem.
- 78. Quando teneatur confitens vii opera Confessarij ad correctionem complicitis.
- 79. Quando possit, aut etiam teneatur Confessarius complicem de li- centiâ confitentis corrigere.
- 80. Eadem ratione qua potest Confessarius complicem corrigere, potest & denuntiare denuntiatione paterna, non autem iudiciali.
- 81. Eodem modo quo licet vii industria Confessarij ad corrigendum complicem licet quoque vii ad vitandum aliquid malum, vel bo- num aliquid promouendum iusta de causa.

Quæ spectant ad obseruationem sigilli Sacramentalis respectu Pœnitentis, satis patent ex antedictis. Cum verò ipsum extendatur ad huius complices, antequam fi- nem faciamus, aliquot documentis ostendendum est, quatenus respectu eorundem complicitum sit seruandum: præmissis quod habet Henriquetz in lib. 6. summa Theologia mo- ralis cap. 25. §. 2.

69. Prælatum haud posse à Pœnitente exigere, aut ipsum in- terrogatione, vel iniectione serupulo inducere, aut per præcep- tum, vel comminationem, vel suspensionem absolutionis impellere, vt sibi manifestet alienam personam, quando id nullo modo necessarium vel opportunum esset ad præsens iudicium, pro exoneranda conscientia confitentis. Quia potius, tâquam doctor, ex proprio munere debeat monere sponte manifestantem, ne alienam personam nomi- net, nec historias narret; sed simpliciter pureque tantum dicat ea quæ faciunt ad manifestanda peccata, quibus sentit conscientiam grauam; nisi forte indigeret consilio & auxi- lio ad se in futurum à peccato protegendum aduersus eam- dem tertiam personam. Cuius doctrinæ fundamentum i- dem author ponit, quod sit contra charitatem (quâ debemus proximum sicut nos ipsos amare) vt in tali re faciamus alteri, quod nollemus nobis fieri. Imò & contra rectam rationem, quæ aperte dicitur illud quod Tobias 4. sanctus pater prescribit filio. Quod oderis ab alio tibi fieri, caue ne tu aliquando facias al- teri: quodq; suis omnibus Dominus noster iniungit Matth. 7. Omnia quæcumque vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis.]

70. Neque tale factum excusari potest per auctoritatem Præ- lati: quoniam ad iudicium quod per illam exercetur in foro interno, non alia persona, nec alia peccata pertinent quam Pœnitentis: vt ex eo constat quod tantummodo illi, & de ipsius peccatis propriis detur absolutio. In foro autem exter- no, non licet interrogare de peccatis, quorum non præcessit accusatio, vel infamia quæ accusationis locū teneat, per citatâ

à Nauar. in Enchin cap. 18. num. 38. ita vt interrogatus non te- neatur alioqui respondere ad mentem interrogantis, tanquã non procedentis iuridicè. Nec etiam potest tale factum ex- cusari per zelum, quo Prælati moueatur, diuine gloriæ; quia tale medium (vt pote periculosum, ideoque illicitum, cum sit inductio, ad occultè detrahendum de alio sine iusta causa) tam est ineptum ei fini, quam mendacium. Itaque confessiones audiens existimet se satis functum suo munere, si confitentem reconciliet Deo, & disponat ad perseueran- tiam in bono. Alia autem occulta relinquat vniuersali sen- tentiæ Christi; inferuabili interea iudicio permittentis multa mala fieri, ac finentis per ministris peccatores officia vil- lia, etiam Ecclesiastica, exerceri; sicut & olim per Iudam pro- ditorem. Cauere igitur debet Confessarius ne interrogando fallat rudes & inexpertos, mouendo sic eis scrupulatur; vt exi- stiment se non plene confitei nisi complicitum peccata, et- iam occulta, detegant. Atque si aliqua talia per suam aut confitentis imprudentiam cognoscat, debet se perinde ha- bere, ac si ex confessione nihil didicisset, committens Deo remedium malorum, quod adferre, non est ipsi commis- sum.

Quamquam, vt idem auctor ibidem. §. 9. pluribus aliis citatâ addit, non prohibetur Pœnitens, si velit, quantumcumque non compellatur præcepto, aliqua accusare seu denuntiare Prælato ad promouendum commune bonum, vel vtilita- tem propriam. Ratio est, quia licitum est, commune priuato, & proprium alieno præponere. Quamquam prudenter ca- uendum est, ne iniuste, aut contra charitatem proximus læ- datur.

Neque etiam prohibetur Confessarius ad vtilitatem Pœ- nitentis, vt ad dandum ei auxilium, vel consilium, auditis ali- quibus peccatis generaliter interrogare de complicitibus (ad- instar scilicet Iudicis qui viso homine occiso, generali interrogazione in- quiris a presentibus quis eum occidit) non quæ dem animo curioso, nec compellendo per præceptum aut comminationem; sed amice rogando vt dicat si velit, quod se posse licitè acturò di- cere iudicat. Nam in eo nihil amplius facit, quam cum au- diens generalem totius vitæ confessionem, pœnitente de aliquo peccato confitente, de alio quod tacere possit (tan- quam de eo iam alias sufficienter confessus) interrogat ad fi- nem melius dirigendi ipsum in via salutis.

Iam verò, si quid sit quod confitens teneatur dicere ad manifestationem peccati sui, aut circumstantiæ mutantis e- iusdem peccati speciem (de qua re idem auctor pluribus, & di- cendum erit in sequenti parte, cum agetur de confessionis integritate) tunc licet Confessario prudenter interrogare, etiam si per accidens inde secutura sit notitia tertie personæ; nisi charitas exige- ret eam esse vitandam ob notabile illius damnum. Cuius doctrinæ ratio esse potest, quod alioqui perplexus esset Confessarius; cum ex officio teneatur Pœnitentis in confi- tendo supplere defectus. Quod si dubia sit talis obligatio Pœnitentis; quia dubium consequenter erit, an Confessarius possit vii eiusmodi interrogatio, ille ab ea abstinere debe- ret; cum illicitum sit id agere, de quo dubitatur, an sit lici- tum.

Documenta de re propositâ.

72. PRimum autem documentum, de re propositâ (sumptum ex his quæ Suarez disputat tom. 4. disputat. 34. sect. 3.) est: Confes- sarium eodem sigillo teneri secretum seruare circa peccatû complicitis, quod Pœnitens suum confitendo detexerit; quo tenetur circa id ipsum Pœnitentis peccatum. Istud satis con- stat ex dictis in præcedenti cap. 4. indeque consequens est, non esse licitum Confessario, absque Pœnitentis licentiâ, tali notitiâ vii ad aliquem vsum, quo persona eiusdem com- plicitis prodi possit; quia id esset sigillum frangere. De licentiâ autem Pœnitentis, posse Confessorem illâ vii in bonum e- iusdem Pœnitentis (& præsertim id postulante spiritali ipsius necessitate; vt ad eum ipsum defendendum aduersus impor- tunam inuestigationem complicitis, conantis inducere ad pec- candum) patet ex eo quod licentiâ interueniente non fran- gatur sigillum; iuxta antedicta in principio proximè præce- dentis capituli.

De qua re pluribus Suarez, loco citato. Qui & in sequenti sectione 4. disputat, An liceat Confessori Pœnitentis præ-

dicta licentia vti ad corrigendum complicem, vel ipsius delictum impediendum ad aliorum bonum. Partem autem affirmantem sequitur pluribus aliis pro eacitatis: confirmatque ex eo, quod tale quid non sit contra sigillum confessionis, vt patet ex iam dictis, neque iure aliquo positio sit prohibita: nullum enim tale assignatur. Nec etiam rationi aduerteretur, cum id non minus, imò & magis rationi consentaneum sit (propter maximam scilicet sigilli huius vim. de qua in *praced. cap. 2.*) quam extra confessionem absque intentione detrahendi; peccatum alterius mortale detegere alicui viro timorato, cui dicere perinde est ac non dicere; eo quod non oberit, & fortè proderit. Id quod licitum esse habet Nauarr. in *Enchir. cap. 18. num. 33.* Immo ea est communis omnium sententia, vt notat *Perr. à Nauarr. in lib. de restit. capite 4. num. 275.*

Obiicienti autem quod confessio sit ordinis superioris; vt pote facienda ex Christi institutione, præceptoque supernaturali: correctio verò fraterna sit ordinis inferioris, tanquam facienda ex naturali rationis dictamine, ideoque illam non esse medium ad hunc finem proportionatum.

Respondendum est, quod in *lib. 5. summo Theologie moralis, cap. 10. §. 1. attigit Henriquez,* correctionem fraternam esse quoque faciendam ex institutione & præcepto Christi *Matth. 18.* Et inter fideles eam non solum esse ex charitate naturali, sed etiam ex charitate infusa, quæ obligat ad diligendos proximos altiori modo, quam pura natura obligaret. Vnde fit vt si necessitas proximi urgeat (inquit *Suarez in eadem sect. 4. num. 19.*) charitas possit obligare ad vtendum confessione, allouendo medio supernaturalis ordinis ad eam subleuandam. Ad hæc non est incommodum, vt superius ordinetur ad inferius, tanquam ad finem proximum; ordinatum vltius ad aliquid vti quæ eo dignius v. g. ad gloriam Dei; ad quam solet correctio fraterna vltimò referri. Id patet ex eo quod incarnatio verbi Dei ordinata sit ad nostram salutem, quæ et si longè inferior sit, illius tamen finis est debitus: quia salus ipsa nostra ad Dei gloriam ordinatur: in cuius rei confirmationem alia exempla habet *Henriquez in sequenti lib. 6. cap. 24. §. 1.*

74. Secundum documentum (quod ac sequenti at argunt tam *Henriquez in prius citato cap. 10.* quam *Suarez in eadem sect. 4. num. 14.* & deinceps) licitum esse Pœnitenti velle alicui Sacerdoti confiteri, vt sibi & complici, per illius industriam remedium quaerat; nam vt utrumque est charitatis officium, nihilque sanctitati sacramenti repugnat.

75. Tertium est; non esse licitum Superiorem, & multo minus alteri Sacerdoti, procurare alicuius confessionem sibi fieri, vt per illam acquirat notitiam aliorum quos possit corrigere. Nam siue id fiat necessitatem imponendo per præceptum; aut per reuocationem totius iurisdictionis ad se, siue suadendo aut perendo, reddit confessionem, vt onerosam, sic & exosam, cum periculo tum scandali, si Pœnitentes intelligant per suas confessiones quaeri notitiam peccatorum alienorum: tum sacrilegij quo peccata aliqua taceantur in confessione. Quamquam tamen, si Confessor simpliciter ac ordinario modo, bonaque fide fungens suo munere intelligat aliquid ex confessione, nihil obstat quin opus sit charitatis complicem de eo corrigere, dum modo id fiat de licentia Pœnitentis, prout denter seruatis debitis circumstantiis.

76. Quartum est, non esse propter finem hunc correctionis, à Pœnitente interrogandam personam complicis in particulari, sed expectandum esse vt ipse sua sponte illam declare; neque Confessarium seipsum statim offerre debere ad eandem correctionem faciendam, quantumcumque eam conuenientem, aut etiam necessariam esse intelligat. Huius ratio est, ne Pœnitenti aliquid scandalum præbeat, per quod ei fiat odiosa confessio, aut exponatur periculo infamandi proximum absque necessitate: & quia fortasse potest per seipsum talem correctionem facere, aut vult vt opera alterius, quam putat aptiorem. Interrogari nihilominus potest generaliter, ac etiam debet, num existimet complicem sui peccati, egere aliqua sua correctione: Nempe vt intelligatur, num ea ex parte aliquam ipse obligationem habeat, cui satisfacere compellendus sit. Vbi tamen cauendum est, ne aliquid ab eo exigatur tanquam debitum ex obligatione præcepti, ad quod non constet ipsum reuera teneri; alioquin e-

nim grauitè peccaretur, siue contra iustitiam adstringendo illum ad id, ad quod non tenetur: siue contra charitatem, inducendo ad complicem ipsum infamandum apud tertium, nulla fortè necessitate tale quid exigente ad ipsius emendationem.

77. Quintum est, vt Pœnitens licitè possit vti in industria Confessoris ad complicem emendandum per correctionem, requirit per se, & sufficere; ex parte quidem complicis, vt talis correctionis aliqua sit moralis necessitas; Nam si vel ille iam est emendatus, vel nulla est probabilis ratio timendi nouum illius lapsum; non est facile infamandum. Ex parte Pœnitentis verò: tum vt probabiliter putet se per se non sufficere ad faciendam talem correctionem; si enim per se sufficeret, sine causa infamaret ipsum complicem: tum vt speret eam correctionem esse vtiliter faciendam per talem Confessarium; alioquin frustra ad id assumeretur. Quod si adhuc his concurrerentibus aliqua occurrat quæ impediât; ea per prudentiam cauenda sunt. Nam de illis, cum accidentalia sint, nihil potest determinare statui.

78. Sextum est, præter iam dicta, vt Pœnitens teneatur vti in industria Confessarij ad emendationem complicis per ipsius correctionem, requirit quod tanta sit necessitas eiusdem complicis, vt charitas Pœnitentem ipsum obliget ad ei subueniendam, siue per se, siue per alium, eo quo potuerit modo: prout accidit in casu grauis necessitatis, scilicet urgentis, vt alioquin sit de nouo lapsurus in graue peccatum; vel notabile damnum illaturus proximo. Vbi aduerte, neque in tali necessitate teneri vt Confessarij industriam, sed posse vt opera alterius; nisi tales circumstantiæ occurrerent, quæ ostendant moraliter ad id necessariam esse Confessoris industriam: vt quando in tali occasione, vel loco, nullus alius ob penuriam hominum prudentium offerret idoneus, aut qui possit sicut Confessarius, non tantum consilio, sed etiam auxilio impedire nouum delictum, aut proximi detrimentum secuturum. Aduerte item, neque in necessitate, quæ tenebit Pœnitens Confessoris vti operam, compelli id facere interuentu confessionis, sed posse rem extra confessionem ei proponere; nisi talis esset, qui videretur non seruaturus secretum naturæ, quod minus est secreto confessionis. Non enim debet cum tanto infamationis periculo subuenire proximo; cum potest illud vitare: vt ex hypothesi censetur posse, committendo rem sub confessionis sigillo. Regulariter autem magis expedit, vt Pœnitens rem aperiat extra confessionem quam in confessione; vt Confessarius possit liberius munere suo fungi in corripiendo; non est tamè ad id cogendus, nisi in casu in quo secreta correctio non esset sufficiens.

79. Septimum est, iisdem conditionibus quibus dictum est Pœnitentem posse vti in industria Confessarij ad correctionem complicis, dicendum pariter esse quod possit Confessarius talem commissionem acceptare & exequi. Nec enim licitè ab eo peteretur, si licitè acceptare & exequi nequireret. Obligationem autem ad Confessarium habere potest: vel ex charitate, vt quando grauis necessitas proximi urgeat; vel ex iustitia, vt quando Confessarius esset proprius pastor complicis (cuius spiritalem salutem tenetur ex officio procurare) & prudenter iudicat suam correctionem medium esse ad eam necessariam.

80. Octauum est, de licentia Pœnitentis Confessarium posse procedere, vt ad correctionem complicis, si etiam ad illius denuntiationem paternam; si ad hanc etiam expressè detur talis licentia, non autem ad denuntiationem iudicalem.

Ratio est, quia per denuntiationem paternam ad Superiorem acceditur solum vt ad patrem; qui non potest inde procedere ad inquisitionem in subditum; aut inferre illi aliquid detrimentum; sed solum consilio, precibus, & operâ iurare, sequè prudenter cum eodem gerere remouendo ab illo occasiones peccati quam occultissimè, & que omnem occasionem male suspicandi de Pœnitente ipso denuntiat; cauendo quæ in seipso nimiam facilitatem credendi; aut motum subitum, quo suum subditum denuntiationum pudore afficiat, aut alias male tractet. Denuntiationem verò iudicalem tenetur Pœnitens per seipsum facere, quia ad eam requiritur, vt denuntians notus sit iudici, & quan-

& quantum potest publicam ei notitiam conferat : quæ tamen obligatio respectu Pœnitentis qui particeps est criminis, vix contingere potest, quia nemo seipsum in iudicio denuntiare tenetur : quod moraliter loquendo faceret denuntiando complicem. Potest autem sæpe contingere respectu eorum, quorum non fuerit socius criminis : & tunc suæ obligationi debet satisfacere per seipsum : quod si non possit, vel excusabitur, vel certe, si bonum commune non relinquat locum excusationi, per alium faciet, cui rem communicet extra confessionem.

Postremum est, eodem modo quo ad corrigendum complicem vti licet in dicitur Confessarij, licere quoque ad vitandum aliquod magnum nocuum, aut ad procurandum aliquod magnum bonum honeste de causa. Sic (ait Suarez sub finem eiusdem 4. sectionis) a iultera potest per Confessarium monere socium criminis, vti se in tuto collocet, eo quod maritus ei mortem machinetur. Item si duo fuerint socij in furto, & vnus eorum morti vicinus restituit, potest per Confessorem monere complicem, vt intelligat vel se esse liberum, si toto restituito, partem eidem complici remisit : vel illam ipsam partem esse suis hæreditibus restituendam. Quibus casibus similes alij excogitari possunt. Arque hæc hæc tenus de Confessario. Laus Deo.

LIBER QVARTVS DE POENITENTE.

P R A E F A T I O.

ADEM methodo, qua antea de Confessario, dicturi de Pœnitente trademus primò qua in eo antecedere oportet Sacramenti Pœnitentiæ usum : nempe conditiones sine quibus non censetur eiusdem Sacramenti capax : & preparationes quibus ad præstatum usum debet se disponere, cuiusmodi sunt ex parte quidem intellectus, conscientia ex amen, ex parte verò voluntatis, excitatio ad eundem usum. Trademus secundò rationem, qua debet ad eum ipsum usum concurrere, exequendo rei, & accusatoris, restisque munerata. Tertio demum, que incumbunt ei agenda post talem usum : cuiusmodi (præter gratiarum actionem usurpandam imitatione Leprosi, qui ex D. Luca cap. 17. vt vidit quia mundatus est, regressus est cum voce magna magnificans Deum, & cecidit ante pedes Domini Iesu gratias agens) sunt : tum impletio Pœnitentiæ à Confessario impositæ, de qua commodius dicetur in sequenti parte, cum de satisfactione : tum executio concepti propositi emendandi vitam : tum demum opera quorum usum emendatio vitæ exigit : nimirum oratio, ieiunium, & elemosyna. Complectetur ergo hic liber in prima quidem parte capita sequentia. Primum de conditionibus requisitis in Pœnitente, vt censatur capax Sacramenti Pœnitentiæ. Secundum de examine eidem vsui præmittendo ab eodem Pœnitente. Tertium de excitatione voluntatis ad talem usum. Quartum de ratione qua Pœnitens ad eundem usum concurrere debet. Quintum de executione propositi emendandi vitam, concepti in illo ipso vsu. Reliqua verò in tribus reliquis partibus, quarum secunda erit de oratione, tertia de ieiunio, & quarta de elemosyna.

CAPVT PRIMVM.

De conditionibus requisitis in Pœnitente, vt censatur capax Sacramenti Pœnitentiæ.

S V M M A R I V M.

1. Conditiõ vsus rationis, & quomodo ea deprehendatur a Iesse.
2. Conditiõ susceptionis Baptismi.
3. Conditiõ notitiæ necessariorum ad salutem, siue agendorum, siue credendorum.
4. Conditiõ intentionis suscipiendi tale Sacramentum.

RÆMONENDVM est hominem in hac tantum vita capace esse Sacramentorum quia instituta sunt vt medicamenta humane nature : postquam autem homo per mortem ad æternæ gloriæ terminum peruenit, non est amplius talium medicamentorum capax : cum, tanquam nullo modo obnoxius morbis, non habeat opus Medico : damnatus verò, tanquam æger omnino desperatus, medicamentis foneri non debet. Ad quam vitæ conditionem, in Pœnitente, vt capax sit Sacramenti Pœnitentiæ, quatuor alias accedere oportet : quarum prima est (quæ à natura suppeditatur) vsus rationis tanquam necessarius ad exercendam in praxi Pœnitentiæ fori, Pœnitenti incumbentem contritionem & confessionem.

Sed aduerte difficultatem esse quando talis vsus contingat pueris. Quod enim cum glossa ad cap. 1. De delictis puerorum, communiter assignatur septimus annus, procedere quidem potest quoad forum externum ; in quo locus est præsumptioni : non tamen quoad internum, in quo veritas exigitur : & in rei veritate, alij citius ad rationis usum, seu discretionem inter bonum & malum, alij tardius perueniunt, vt experientia docet : septennium autem nonnunquam præueniri, patet ex puero illo quinquenni, quem D. Gregorius in lib. 4. Dialog. cap. 18. refert blasphemantem in sinu patris suffocatum esse à Dæmone. Itaque res diiudicanda relinquatur viro prudenti ex iudiciis, quæ puer ipse ostendit discretionis inter bonum & malum : vt si verecundetur ob malefactum : aut si interrogetur, liceatne innocentem interficere, aliena iniungere, Superiori maledicere, & alia eiusmodi & respondeat negatiue : aut interrogatus an bonum sit pauperi esurienti panem portigere, Ecclesiam adire ad seruendum Deo, & alia similia, respondeat affirmatiue : quemadmodum in Enchir. Nauarrus cap. 21. num. 33. annotat. Quæ quidem indicia si adsint ante primum septennium, existimandum est adesse etiã capacitatem peccandi mortaliter, atque consistendi, etiam sub obligatione præcepti Ecclesiæ dati in cap. Omnia vtriusque sexus De Pœnitentiæ. & remiss. prout notatum est à Syluestro Confessio 2. quæst. 5. Si vero necdum adsint talia signa expleto ipso septennio, iudicandum est necdum adesse capacitatem, & obligationem ad hoc Sacramentum, ex Hostiensij in summa tit. de delictis puerorum. §. Pater.

Secunda conditiõ est, suscepisse Christi baptismum, cuius necessitas satis intelligitur ex eo quod Concilium Trident. sess. 14. cap. 2. statuit Ecclesiam in neminem iudicium exercere, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus. Domesticos autem fidei, quos Christus Dominus lauacro baptismi, sui corporis membra temel effecit, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito baptismi ablui, sed ante hoc tribunal (Pœnitentiæ intellige) tanquam reos sibi voluit. Vnde constat (quod etiam habetur ex sequenti cap. 5.) Sacramenti Pœnitentiæ materiam esse sola peccata post baptismum commissa : quibus cum careat nondum baptizatus, censeri non potest capax talis Sacramenti. Adde quod nec sit aliorum sacramentorum, ex cap. Veniens. De presbyt. non baptizato.

Tertia conditiõ requisita ex parte mentis, est hanc imbutam habere notitiã necessariorum ad salutem ; nempe tum communium mandatorum Dei, & Ecclesiæ : quæ qui ignoret inter Catholicos viuens, rarus est, cum modus procedendi bonorum satis talia inculcet : tum etiam præci-

præci-